

fabriker langt fra arbejde under særdeles gunstige Vilkaar", hedder, at den nævnte Toldnedsættelse er funden „ubetydelig“ under Hensyn til den foreslaaede „Ophævelse af Tolden paa en Mængde af Papirfabrikationens Hjælpeidler“. Svortil der sigtes ved denne „Mængde“, have Papirfabrikerne ikke kunnet udvinde; de skrive herom Følgende: „At Tolden paa Kul høves, vil ganske vist medføre en Besparelse for Papirfabrikerne, ligesom for alle andre Fabriker, men kan formentlig ikke motivere en særlig Nedsættelse af Tolden paa Papir. Paa Naastoffer eller Hjælpeidler, som bruges til Papirfabrikationen, have vi i Udlandet kun kunnet finde Tolden ophævet paa Saxir og Syrer. Disse Gjenstande bruges dog ikke i større Mængde i Papirfabrikerne, og Tolden af dem har hidtil kun udgjort en Ubetydelighed. Ganste vist skal endel „Farvevarer“ være toldfri, men paa Anilinfarver, hvoraf der bruges Betydeligt i Papirfabrikerne, skal Tolden forhøjes fra 5 Sk. til 30 Dre. Nedsættelse af Tolden have vi kun kunnet finde med Hensyn til Metalbug og Gummivarer og Træmasse til Papirfabrikation.“

Det tør formentlig efter denne Udvikling antages, at den i Forslag bragte Toldophævelse paa Naastoffer, hvor hjærkommen den end er, ikke har en fuldt saa stor Betydning for Industrien, som man paa Forhaand har været tilbøielig til at antage, og i ethvert Fald bør den vistnok, som ovenfor antydet, udstrekes videre, end Lovforslaget tilføjer.

Vende vi os nu til Lovforslagets anden Del, der fastsætter Tolden paa færdige Varer fra Udlandet, da staa vi ved den vistnok betydningsfuldeste Del af det, fordi den særlig vil komme til at berøre den talrige Arbejdsstand, der offerer sine Kræfter i Haandværkets og Industriens Tjeneste, og dens Virkninger tilbøielig kunne blive overordentlig følelige for denne Samfundsklasse, ligesom den i det Hele kan afstedkomme betydelige Forstyrrelser, hvad der ogsaa strax viser sig ved nærværende Lovforslag. Nedsættelsen af Tolden paa Fajance og Terrakotta fra 3 Sk. til 4 Dre pr. Pd. har saaledes bragt de bornholmske Vævfabrikanter til at udtale, at den „i høieste Grad er truende for deres Eksistens“. Der findes for Liden 8 Fajancefabrikanter og 3 Terrakottafabrikanter i Hønne, der tilfammen beskæftige 162 Arbejdere. Deres Fabrikation er i de senere Aar gaaet betydeligt fremad, men da de kun arbejde med smaa Midler, anse de sig ikke istand til at kunne optage Konkurrencen med Udlandets store Fabriker, hvis Tolden nedsættes, og en i Konklusionen lignende Erklæring foreligger fra S. P. Holmblads Stearinfabrik. Foraaavdt Lovforslagets Nedsættelse af Tolden paa Stearin fra 3 Sk. til 2 Dre pr. Pd. og paa Stearinlys fra 6 Sk. til 4 Dre pr. Pd. skulde blive Birkelighed, vil den nævnte Fabrik, Danmarks eneste Stearinfabrik, der beskæftiger mellem 40 og 50 Mennesker, formentlig blive neblagt.

Toldens saa væsentlige Indflydelse paa de enkelte Fabrikationsgrene bliver dog om muligt endnu betydningsfuldere, naar lignende Bemærkninger maa gjøres overfor Industrier, der beskæftige talrige Klasser af Arbejdere, og i saa Henseende skulle vi gjøre nogle Bemærkninger ved Handfæ og Skotøisindustrierne. Hvad da først Handfæ angaar, paa hvilke Tolden foreslaaes nedsat fra 1 Kr. 50 Dre (72 Sk.) til 70 Dre pr. Pd., kunde det synes aldeles ligegyldigt, thi de danske Handfæ have jo erobret et Marked i Udlandet, og kunne de udenfor Danmarks Grændser staa sig mod den fremmede Konkurrence, maa de saa meget mere kunne gjøre det i Danmark selv. I og for sig er denne Slutning ogsaa rigtig, men det synes, som om den danske Handfæproduktion nu har vanskeligere ved at finde Afsetning i Udlandet end tidligere. Som det rigtigt siges i Lovforslagets Motiver, „bære nemlig Forholdene i Udlandet hen til Sikkring af eget Oebet for det indenlandske Arbejde“, og under saadanne Forhold vilde det formentlig være fuldstændig urigtigt at rokke ved den bestaaende Handfæetold og derved frivilligt udlevere det danske Marked til den udenlandske Industri uden at erholde Noget som helst til Gjengjæld. De talrige Handfæfæverker, der allerede nu have en kun tarvelig Fortjeneste, vilde i saa Fald se denne blive endnu ringere.

Vende vi os nu til Skotøisindustrien, og da særlig til den, der omfatter Fodtøi udelukkende af Læder, da stille Forholdene sig tilsyneladende helt anderledes. Efter den nu gjældende Toldlov er Tolden paa saadant Fodtøi 32 Sk. eller 66 $\frac{2}{3}$ Dre pr. Pd., medens den efter det fremkomne Toldlovsforslag vil blive 70 Dre. Her er altsaa en, skjøndt lille, Toldforhøielse stillet i Udsetning, og den motiveres ved Henviisning til „den i de sidste Aar stedfundne betydelige Fortalning af Læderfodtøi fra Udlandet“. Det er da ogsaa en ubestridelig Sandhed, at den stadig tiltagende Indførsel af udenlandsk, maskinøst Fodtøi har trykket de danske Skomagere endog særdeles haardt. Gifte Smaamestere ere blevne reducerede til at arbejde som Svende, og Svende have maattet friste Livet ved al Slags tilfældigt Arbejde. Men disse Forhold ere da heller ikke gaaede ganske upaataalte hen. Kjøbenhavns Skomagerlaug har bl. A. i 1879 udtalt sig for en høiere Told paa Læderfodtøi ligesom Kjøbenhavns Skomager-svende-Forening, og fra Centralforeningen af jydsk Skomagere er der i 1880 indsendt en Adresse herom til saavel Regjering som Rigsdag. Denne Adresse, der er tiltraadt af en stor Mængde Skomagerforeninger, konkluderer i følgende Forslag til Told paa Skomagerarbejde: